

Pedagogisch beleid van Drakepit

De gastouders van Drakepit bieden kleinschalige, professionele kinderopvang. We willen bijdragen aan een veilig hechting en vertrouwen in de wereld door een warme, veilige, huiselijke omgeving, continuïteit, individuele aandacht en een goede relatie tussen gastouder, ouder en kind. Hierdoor krijgt een kind optimale ontwikkelingskansen. De gastouders treden de kinderen op respectvolle wijze tegemoet, waarbij ze een gelijkwaardige mens tot mens relatie kunnen ervaren. Het is ons inziens van groot belang dat kinderen in hun eigenheid worden gezien en dat de ontwikkeling van die eigenheid wordt ondersteund.

We laten ons hierbij inspireren door het antroposofisch mens- en wereldbeeld van de Oostenrijkse filosoof Rudolf Steiner (1862-1925). Hij benadrukt het belang van de ontwikkeling van de eigen individualiteit in de kindertijd binnen een sociale context. Deze eigenheid vormt als het ware de basis van de hele menselijke biografie. Zo zijn kind-zijn en mens-woorden onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Ook de pedagogen Henning Köhler, Janus Korzack en de zienswijze van Reggio Emilia pedagogiek, evenals de 'cultuur van het hart' (benoemd door Bernard Lievegoed en beschreven in het werk van Jelle van der Meulen) vormen belangrijke inspiratiebronnen.

Kind-zijn en mens worden

De antroposofie gaat er van uit dat de weg naar volwassenheid in verschillende fasen van ontwikkeling wordt afgelegd. Deze fasen nemen ongeveer 7 jaar in beslag en na elke fase van ontwikkeling krijgt het kind nieuwe vaardigheden tot zijn beschikking. Het krijgt als het ware toegang tot vermogens waarvoor hij eerder de sleutel nog niet in bezit had.

Daaruit volgt dat de benadering van de opvoeder in de verschillende fasen ook anders moet zijn.

Gaat het in de eerste 7 jaar met name om het baas worden in eigen lichaam, de levensprocessen en de motoriek, staat in de tweede 7 jaar de verzorging van de ziel centraal. Terwijl in de fase tussen 14 en 21 jaar het leren kennen van het eigen IK voor op staat.

Zo ontwikkelt het kind zich uiteindelijk

Uitgaand van onze eigen pedagogische visie geven we invulling aan de wettelijke vereiste taken.

1. Het geven van een gevoel van emotionele veiligheid
2. Het geven van gelegenheid tot ontwikkeling van sociale competenties
3. Het geven van gelegenheid tot ontwikkeling van persoonlijke competenties
4. Het geven van de kans tot het overnemen van waarden en normen

1. Het bieden van emotionele veiligheid

De gastouders van Drakepit bieden kinderen emotionele veiligheid door:

- Eerbied en respect tonen voor mens, dier en omgeving
- Het samenzijn tot fijne momenten maken
- Structuur te geven en duidelijk te zijn
- Een herkenbaar dagritme volgen
- Seizoenen en jaarfeesten samen te beleven en vieren
- Open te staan voor feedback en te reflecteren op het eigen handelen

Eerbied en respect tonen voor mens, dier en omgeving

De gastouders van Drakepit streven ernaar een leefklimaat te scheppen, dat hoort bij een warm, liefdevol gezin. De kinderen worden op een positieve manier benaderd. De gastouders werken vanuit een gevoel van eerbied en respect voor de mensen, dieren en de dingen om ons heen. Een gastouder zal passend reageren op de signalen en behoeftes van kinderen (sensitieve responsiviteit). Hieronder een voorbeeld waarbij de gastouder de kinderen leert om te gaan met dieren. De gastouder leert het kind over hoe we met elkaar omgaan en dit geeft een geborgen gevoel. Hieronder een voorbeeld hoe gastouder de kinderen meeneemt hoe we omgaan met dieren.

De kinderen hollen naar de gastouder, ze hebben een vogelnestje gezien onder het dak van de schuur. Er zit een vogel in op eitjes. Opgetogen trekken de kinderen de gastouder mee. In de schuur een prachtig nestje met mama vogel, die wat onrustig kijkt. De gastouder legt uit dat mama vogel in rust wil broeden en dat het beter is om niet te dicht bij te staan. "Zullen we wat veertjes verzamelen en bij haar in de buurt leggen, dan kan ze die gebruiken om haar nestje nog warmer te maken als de jongen er zijn". De kinderen huppelen blij weg op zoek naar veren.

Het samenzijn tot fijne momenten maken

Belangrijke momenten van warmte en contact zijn de tijden waarop een kind verzorgd wordt: bij het verschonen van de luier, naar bedje brengen, aankleden. Door het samenzijn tot fijne momenten te maken, beleeft men plezier aan de dag. Behulpzaam zijn en rekening houden met elkaar, is belangrijk bij onze gastouders. Zij proberen het goede voorbeeld te geven en waar nodig de kinderen hiermee te helpen.

Samen verzorgen gastouder en kinderen het huis en de tuin. Ze maken het mooi en gezellig en maken de kinderen vertrouwd maken met het leven en de dingen die hierbij horen. Ze worden uitgenodigd mee te helpen met de activiteiten als: broodbakken, afwassen, kleertjes wassen en de vloer vegen. Zij kunnen net als thuis alles nabootsen om zich zo het leven eigen te maken.

Structuur te geven en duidelijk te zijn

Grenzen geven aan kinderen geeft houvast en veiligheid. Op een rustige manier leggen we de kinderen uit: "Zo doen we de dingen hier". We houden onze zinnen kort en duidelijk, geen eindeloze uitleg. En we geven de kinderen mee wat er wel mag. Onderstaand voorbeeld maakt duidelijk hoe we kort zeggen dat het niet de bedoeling is elkaar te duwen en wat er wel kan.

Twee kinderen willen allebei dezelfde schep, de één duwt de ander weg en die begint te huilen. De gastouder hurkt bij de kinderen en zegt: "Duwen doen we hier niet, maar ik heb wel twee sterke kinderen nodig om de kruiwagen te duwen, willen jullie mij helpen?"

Een herkenbaar dagritme volgen

Het is van belang dat kinderen in deze periode ervaren dat het leven goed is. Eén van de voorwaarden hiervoor is een dagritme waarin een duidelijke structuur is aangebracht. Het terugkeren van dagelijkse dingen, vormt een houvast voor kinderen. Ze merken dat de dag verloopt, zoals zij gewend zijn, waardoor ze kunnen ontspannen en hun krachten kunnen aanwenden voor hun eigen ontwikkeling. Dit zorgt voor een basaal gevoel van veiligheid. Vanuit deze visie markeren gastouders bij Drakepit de vaste momenten van de dag (zoals eet- en slaaptijden) met terugkerende zangspelletjes en spreuken. De structuur van de dag kenmerkt zich door momenten van activiteit, afgewisseld met momenten van rust. Genoeg slaap is onontbeerlijk om alle opgedane indrukken te verwerken en zo uit te rusten, zodat er weer wat nieuws geleerd kan worden. Dit ritmische voltrekken van de dag is een voorwaarde voor een gezonde ontwikkeling.

Ook het afscheid nemen is makkelijker als het volgens een vast ritueel gaat. Kinderen herkennen deze momenten zodat ze weten wat er staat te gebeuren. Dit heeft veiligheid en vertrouwen. Rituelen verzorgen de stroom dan de dag. De voorspelbaarheid kan saai overkomen, maar deze flow zorgt juist dat een mens goed kan gedijen. Doordat de kinderen het ritme kennen, weten ze bijvoorbeeld dat er na het vrije spel in de ochtend opruimen en fruit eten. Niemand hoeft er over na te denken, de kinderen weten waar ze aan toe zijn. Hier een klein fragmentje uit de dag met ritme, rituelen en herkenning.

Gastouder Sanne rinkelt het belletje. Met een liedje ruimen de kinderen op. Joep mag met Fien de houten schaaltes uit de keuken halen. Sanne haalt een mesje en het fruit. Eerst wordt de kabouter wakker gemaakt, wat heeft die heerlijk geslapen en wat fijn dat de kinderen er weer zijn. Hij begroet ze allemaal en mag op zijn rieten stoel toekijken.

Sanne haalt de kroontjes van de aardbeien en legt ze op de rand van een houten bord in de vorm van een prachtige bloem. De aardbeien legt ze op de schaaltes voor de kinderen. Pas als Sanne de spreuk gezegd heeft, gaan de kinderen eten.

Seizoenen en jaarfeesten samen beleven en vieren

Er is een ritme in de dag, maar ook in het jaar. Rituelen door het jaar heen nemen ook een belangrijke plaats in. De gastouders geven de kinderen besef van het jaarritme mee door het verzorgen van een seizoenstafel en het samen beleven en vieren van de seizoenen en de bijbehorende jaarfeesten.

Jaarfeesten zoals: Pasen, Pinksteren, Sint Jan, het Michaëlsfeest, Sint Maarten, Advent, Sinterklaas en Kerstmis brengen ritme in het jaar en zijn leidraad voor activiteiten met de kinderen. Door het meebeleven van het ritme van de jaarfeesten krijgt het jaar contour. Het is niet slechts het voortschrijden van de tijd, maar een beweging die het jaar zin en inhoud geeft. Ieder jaarfeest en de tijd eromheen heeft een eigen karakter en vaak is de voorbereiding van een jaarfeest nog belangrijker dan het feest zelf. De herhalingen tijdens het feest, geven plezier en houvast. Hier een inkijkje bij een feest met herhaling en herkenning.

De gordijnen mogen dicht, de kaarsjes aan. Zachtjes zingt gastouder Dorine over Sint Maarten: "Ik loop hier met mijn lantaarn en mijn lantaarn met mij. Daarboven stralen de sterren, beneden stralen wij". Eerst mag Pippe met haar zelfgemaakte lantaarn om de tafel lopen. Zij houdt haar adem in en loopt met stralend gezichtje om de tafel, dan mogen de andere kinderen. Steeds hetzelfde liedje. Allemaal mogen ze even stralen.

Openstaan voor feedback en te reflecteren op het eigen handelen

Belangrijke voorwaarde voor het creëren van emotionele veiligheid voor de kinderen is ons inziens bovendien de bereidheid van de gastouders tot scholing en zelfreflectie en dit is een essentieel onderdeel van professionaliteit.

Het steunt kinderen in hun emotionele veiligheid als ze ervaren dat de volwassenen, die hen begeleiden, zicht hebben op hun eigen schaduwkanten. Dat ook zij bereid zijn deze te erkennen en aan het werk willen om er verbetering aan te brengen. Daarom vraagt Drakepit aan haar gastouders in intervisiegroepen meerdere keren per jaar met collega gastouders het eigen gedrag onder de loep te nemen.

2. Ontwikkeling van sociale competenties

Gastouders van Drakepit begeleiden kinderen in hun ontwikkeling van sociale competenties, als samenspelen, voor jezelf opkomen, leren je in de ander te verplaatsen, hoe benader je de ander, hoe los je conflict op e.d.

- Door voorbeeldgedrag van de gastouder
- Door veel vrij spel aan te bieden en te leren omgaan met conflicten
- Door in kleine hechte groep een relatie met andere op te kunnen bouwen en te ervaren wat het betekent om tegelijk met de ander IK te kunnen zijn

Voorbeeldgedrag van de gastouder

Het is belangrijk dat kinderen opgroeien in een situatie waarin de voorwaarden geschapen worden voor een gezonde ontwikkeling. Naast onder punt 3 beschreven voorwaarden m.b.t. ruimte en materiaal, is de gastouder zelf de belangrijkste voorwaarde voor de ontwikkeling van het kind. Door wie deze gastouder is, wat zij (hij) doet en hoe deze het kind benadert. De leeftijd van 0-7 jaar is de periode waar onze gastouders het meest mee te maken hebben. Deze fase kenmerkt zich voornamelijk door nabootsing. Kinderen leren de wereld kennen door zelf na te doen datgene wat ze ontmoeten. Dat maakt het belang van het bewustzijn over het eigen handelen groot bij de gastouder, ze zijn een voorbeeldfunctie. Kinderen nemen je uiterlijke en innerlijke beweging over. Hoe je met bijvoorbeeld een pop omgaat, maakt indruk op de kinderen.

Ach, het wollen jurkje van pop is een beetje stuk gegaan... Gastouder Sofie neemt haar op schoot en samen kijkt ze met de kinderen naar het gescheurde jurkje, Gelukkig heeft Sofie in de kast een prachtig beschilderd doosje met daarin allemaal klosjes garen en een naald. De kinderen kijken mee hoe Sofie de draad door de naald heen rijgt en het poppenjurkje met kleine steekjes repareert. Wat fijn voor pop! Haar jurkje is weer heel. Meteen willen de kinderen met haar spelen. Heel voorzichtig pakken ze haar op en brengen haar naar de poppenhoek.

Vrij spel aanbieden en omgaan met conflicten

Vrij spel leent zich bij uitstek om sociale vaardigheden te oefenen. Kinderen kunnen oefenen met het omgaan van klein conflicten. De gastouder stelt zich terughoudend op, grijpt uiteraard wel in als het echt nodig is.

Door in kleine hechte groep een relatie met andere op te kunnen bouwen en te ervaren wat het betekent om tegelijk met de ander IK te kunnen zijn

De kleinschaligheid van de groep maakt het mogelijk elk kind heel individueel te benaderen om zo te kunnen bieden wat er nodig is. En de kleinschaligheid maakt ook dat de kinderen niet alleen met de gastouders, maar ook onderling een echte relatie op kunnen bouwen. Net als in een gezin zijn ze als het ware tot elkaar veroordeeld en leren ze met de ander rekening te houden en op verantwoorde manier ruimte voor zichzelf in te nemen. Ook het feit dat de groepen meestal verticaal samengesteld zijn (kinderen van verschillende leeftijden bij elkaar), doet een beroep op het vermogen van de kinderen om rekening te houden met elkaar behoeften en mogelijkheden. En dus ook te accepteren dat hierin grenzen ontstaan. Daarnaast kunnen de jongere kinderen van de oudere kinderen leren, worden door hen geholpen en is het voor de oudere kinderen soms een verademing even in de wereld van het heel kleine kind te mogen verblijven.

3. Ontwikkeling van persoonlijke competenties

- Vanuit antroposofisch mensbeeld
- Door bijzondere aandacht voor de fysieke, zintuiglijke en creatieve ontwikkeling
- Door kinderen te stimuleren en positief te bevestigen

Vanuit het antroposofisch mensbeeld

De antroposofie is een belangrijke inspiratiebron hoe er bij Drakepit naar kinderen gekeken wordt. Wat is een mens en in het bijzonder een kind eigenlijk? Hoe en waardoor ontwikkelt hij zich? De mens wordt gezien als een lichamelijk wezen, maar tegelijkertijd (anders dan een dier) ook als geestelijk wezen. Het kind komt niet als een onbeschreven blad op aarde, wat je naar believen kunt kneden en vormen. Het brengt vanuit zijn geestelijk wezen bepaalde talenten en motieven mee, die het met behulp van de ziel en zijn lichamelijke wezen kan ontwikkelen en realiseren (voor mee informatie hierover, zie de literaturopgave onderaan).

Fysieke ontwikkeling

In de periode van 0 tot 6 à 7 jaar staat de lichamelijke ontwikkeling van het kind centraal, de groei en de motoriek. Door veel te spelen, te bewegen, door een regelmatige dagindeling, door liedjes en een opgewekte sfeer wordt het kind 'baas in eigen lichaam'. Het fysieke lichaam vormt de basis voor het tot bloei komen van de eigen individualiteit, waarmee een kind later zijn of haar waardevolle bijdrage kan leveren tot de wereld. De gastouders van Drakepit scheppen uitnodigende voorwaarden voor deze fysieke ontwikkeling. Er is voldoende ruimte om binnen en buiten te bewegen en kinderen kunnen in huiselijke sfeer op ontdekkingstocht. En wat is er mooier dan buiten mee te mogen helpen bladeren vegen, zinvol en fysieke activiteiten om je aan te ontwikkelen.

Het heeft flink gestormd buiten en ook beetje binnen bij de kinderen. Tijd om regenpakken en laarzen aan te doen en buiten eens te kijken wat 'Jan de Wind' heeft teweeggebracht. Overal liggen bladeren en takken. Samen met gastouder Marja sjouwen de kinderen de takken bij elkaar, met bezems worden de bladeren bij elkaar geveegd. Heel veel handjes helpen alle bladeren en takken naar elkaar te vegen tot een grote hoop. Daar kan van de winter dan mooi een egeltje verschuilen! En ze zingen: "Herfst, herfst wat heb je te koop?"

Zintuiglijke ontwikkeling

Kleine kinderen leven met volle overgave in de hen omringende wereld. Zij gaan nog helemaal op in hun zintuiglijke indrukken. Een heel klein kindje is bijna één en al zintuig en staat open in de wereld

met alles wat zich daar afspeelt. Onze gastouders zijn zich bewust van deze openheid en van het feit dat kleine kinderen nog een bescherming hebben tegen allerlei prikkels. Daarom wordt er bijzondere aandacht besteed aan de omgeving waarin het kleine kind vertoeft. Inrichting en speelgoed worden zorgvuldig gekozen; natuurlijk materialen, kleuren en geluiden zijn van groot belang. Voor bekleding en beddengoed wordt vaak gekozen voor katoen, zijde en wol. Ook poppen zijn van zachte wol. Het speelgoed is van hout.

De kleuren die gebruikt worden zijn zacht en rustig van tint. Van schreeuwende kleuren kunnen kinderen overprikkeld en dus onrustig raken. De slaapruintes zijn rustig zodat de zintuigen zo min mogelijk worden aangesproken om de overgang naar het slapen eenvoudig te maken. Met audio/visuele apparatuur wordt met terughoudendheid omgegaan. Op het gebied van voeding kiezen onze gastouders voor kwaliteit. Er wordt zo veel mogelijk gebruik gemaakt van biologische producten waar geen kunstmatige stoffen aan zijn toegevoegd. Ook wordt het suikergebruik beperkt omdat suiker in smaak overheerst; we geven de voorkeur aan honing en ahornsiroop als zoetstof. Gastouders zorgen voor niet te veel prikkels. Er wordt goed nagedacht over wat er wel aangeboden wordt: welke beelden geef je mee (mooie schilderijtjes, mooie seizoenstafel, prentenboeken), welke lampen doe je aan, wat is er te ruiken en horen...

In de ochtend wordt Ivar gebracht door zijn vader, buiten is het nog donker. Gastouder Cato heeft zoutlamp aan gedaan en wat kleine andere lampjes. Op het fornuis pruttelt al een soepje. Op het kleed staat een rieten mandje met treinbaan erin en bij de bank een mandje met boekjes. Op klein tafeltje staat een vaasje met sneeuwkllokjes, op een witte ondergrond dartelen ijsbeertjes rond met een blauwe doek als achtergrond. Papa gaat eerst met Ivar op wollen vacht op de bank een boekje kijken. Dan kruipt Ivar van papa's schoot en begint met het bouwen van een treinbaan, papa drinkt nog bakje thee en gaat dan toch echt naar zijn werk. Samen voor het raam zwaaien ze papa uit. Dan gaat Ivar verder met de treinbaan, Cato roert nog even in de soep voor het volgende kindje binnen komt.

Creativiteit

Drakepit wil kinderen graag de ruimte bieden hun eigen creativiteit te ontdekken. Het speelgoed dat wordt aangeboden dient altijd ruimte te laten voor een eigen invulling. Neutraal gekleurde blokken kunnen het ene moment een auto zijn, het volgende moment een huis. Een pop waarvan de gezichtsuitdrukking niet heel duidelijk is, laat ruimte voor de eigen emotie van het kind.

Zo zijn er lappen die kunnen dienen als prinsessenjurken, maar ook een hut kunnen vormen als ze over tafel gelegd worden. Met de kinderen, die daar aan toe zijn, wordt geknutseld met materiaal uit de natuur dat aansluit bij het seizoen. Ook kan er worden geschilderd of getekend, waarbij het doen en niet het 'het resultaat' centraal staat. Er wordt echter wel met respect omgesprongen met de creaties van kinderen.

Kinderen stimuleren en positief bevestigen

Bij Drakepit willen we met respect omgaan met het eigene wat zich in een kind wil ontwikkelen. Opvoeding vanuit dit respect vraagt een open en beweeglijke houding, zo vrij mogelijk van vastgeroest ideeën over 'hoe het moet'. Deze houding leidt tot een opvoeding, die het kind voornamelijk kansen en uitdagingen biedt. Mits er duidelijke structuren en grenzen zijn. Onze gastouders willen de kinderen bezien met een bevestigende, niet veroordelende blik en vinden het belangrijk de kinderen positief te benaderen. Negatief gedrag wordt niet als zodanig gezien en hoeft dus ook niet bestraft te worden. Kinderen zijn de wereld immers aan het ontdekken. Wel laten gastouders zien dat we gewend zijn sommige dingen anders te doen. Bij kleinere kinderen is het vaak

voldoende ze met een liedje of i.d. af te leiden. Bij oudere kinderen probeert de gastouder de consequenties van het getoonde gedrag te laten zien en voelen. Er is echter een duidelijke grens, die ontstaat als de veiligheid van het kind zelf of die van een ander kind in het geding is. Ook is er in basis geen twijfel over het feit dat de gastouder voortdurend de regie heeft over wat er gebeurt. Kort grijpt ze in, legt uit hoe we het hier wel of niet doen en leidt af.

Thomas gooit met de houten blokken in het rond. Gastouder Yfke gaat bij hem zitten en zegt: "Zo doen we dat hier niet, Thomas. Hier bouwen we met blokken." Samen gaan ze een hele hoge toren bouwen.

4. Overdracht van normen en waarden

Gastouder van Drakepit dragen normen en waarden over door:

- Normen en waarden voor te leven
- Kinderen de consequenties van hun handelen duidelijk te maken
- Normen en waarden te hanteren die passen bij de ontwikkelingsfase van het kind en die aansluiten bij elk zijn individualiteit

Voorleven van normen en waarden

Belangrijker dan het aanleren van normen en waarden is het voorleven hiervan. Het gedrag en de morele kwaliteit van de gastouder is van essentieel belang. Als de omgeving 'goed' is, zal het identificatieproces optimaal op gang komen. De drang tot nabootsing die elke peuter en kleuter eigen is, werkt ook hier positief op het kind uit.

Consequenties van het eigen handelen op anderen

Kleine kinderen hebben nog geen moreel besef. Ze denken vanuit zichzelf en hun inlevingsvermogen is nog niet ontwikkeld. Hun gedrag is daarom per definitie niet goed of slecht, ze proberen gewoon dingen uit, geleid door hun eigen waarnemingen en gevoelens. Hier moet in hun leefomgeving, dus ook bij de opvang, ruimte en respect voor zijn. Langzamerhand kan het kind leren dat zijn handelen consequenties heeft voor anderen en dat de ruimte die het kind voor zichzelf opeist de ruimte van iemand anders kan beperken. Vanuit dit besef kan het kind met behulp van de gastouder leren rekening te houden met een ander en wordt de zin van regels en afspraken begrijpelijk.

Milou rent hard door de woonkamer, precies over het met blokken gemaakte huis. Emma moet ervan huilen, haar huis kapot. Boos wil ze Milou slaan. Gastouder Leontien grijpt in. Ze troost Emma en neemt dan Milou bij haar. Ze legt uit dat we buiten rennen, want dat er binnen geen ruimte voor is. Nu is het huis van Emma kapot gegaan. "We gaan Emma helpen om haar huis weer te maken, dan gaan we daarna naar buiten naar de speeltuin om te rennen".

Normen en waarden die passen bij het kind

Normen en waarden moeten gerelateerd worden aan de leeftijd van een kind. Psychologie Ingeborg Bosch schrijft: "Een tweejarige heeft bijvoorbeeld sterk de behoefte uitdrukking te geven aan haar individualiteit en een duidelijk onderscheid te maken tussen wat wel en niet van haar is. Ze wil haar speelgoed niet met anderen delen. Als de opvoeders in staat zijn deze behoefte van het kind te respecteren, zal het kind uiteindelijk meer inlevingsvermogen ontwikkelen, dat nodig is om echt vanuit zichzelf met anderen te delen. Deze vaardigheid manifesteert zich van nature meestal als

kinderen ongeveer zes jaar zijn. Hoeveel kinderen mogen in onze samenleving ‘egoïstisch’ zijn?” Uiteraard moet er gedeeld worden in de groep kinderen en moet elk kind leren rekening te houden met de andere kinderen. Maar dit kan ook doordat de gastouder duidelijke grenzen stelt en af en toe rustig ingrijpt zonder het kind al te moralistisch te corrigeren. En tenslotte moeten normen en waarden gerelateerd worden aan het individuele kind. Waar het ene kind juist moet leren om zich wat in te houden, zou het andere kind gestimuleerd moeten worden om vaker de ruimte te nemen en op de voorgrond te treden.

Deze visie op de overdracht van normen en waarden vraagt van de gastouder nogal wat. Aan de ene kant is het van belang dat de gastouder een duidelijk en consistent systeem van normen en waarden heeft. Alleen dan kan ze herkenbare morele gedrag vertonen, dat kinderen de kans op nabootsen geeft. Aan de andere kant mag dit systeem van normen en waarden de gastouder niet belemmeren om steeds weer met frisse blik te kijken welke normen en waarden bij het individuele kind en zijn ontwikkelingsfase passen en hoe deze in elke specifieke situatie kunnen worden toegepast.

Ook is het belangrijk de achtergrond en cultuur van het kind te kennen en te begrijpen, en ook hier is het vanzelfsprekend zo dat er respect is voor het anders-zijn van de ander.

Het is tijd om fruit te eten. Gastouder Hanneke tingelt met het belletje en zingt een liedje over opruimen. Alles kan terug in de mandjes, de autootjes in auto mandje, de babyrammelaars in weer ander mandje. Lucie die geen zin heeft in opruimen, krijgt van Hanneke een pop om in bed te leggen, Stan mag de kussens terug leggen op de bank. Als dan alles weer netjes is, mogen de kinderen aan tafel.

5. Rol van Drakepit m.b.t. naleving pedagogische richtlijnen

Wij werken samen met gastouders die onze pedagogische visie delen en die, vanuit innerlijke motivatie, ernaar streven onze richtlijnen iedere dag in praktijk te brengen. Door samen met de gastouders een ontwikkel- en leergemeenschap te vormen, willen we de geest die achter deze pedagogische visie staat, levend houden. En staan we regelmatig stil bij de vraag wat deze richtlijnen praktisch van de gastouder vragen. Door samen te reflecteren, elkaar tips en adviezen te geven en elkaar ondersteuning te bieden in ieders ontwikkeling, willen we de gastouders helpen om de grote persoonlijke uitdaging van het pedagogische beleid aan te gaan. Nieuwe gastouders bij Drakepit leggen we in een intakegesprek onze pedagogische visie zo goed mogelijk uit. We nodigen hen uit om bij alle vragen contact met ons op te nemen. Bovendien proberen we nieuwkomers aan ervaren gastouders van Drakepit in de buurt te koppelen om ook zo een laagdrempelig netwerk van ‘overdracht van knowhow’ te faciliteren.

Uiteraard nemen we ook ons toeziende functie waar. In het contact tussen Drakepit en een gastouder verplicht de gastouder zich kinderen op basis van de hierboven geformuleerde pedagogische visie op te vangen en te begeleiden. Bij minimaal twee huisbezoeken per jaar komt naast de risico inventarisatie ook de naleving van de pedagogische richtlijnen aan de orde. Minimaal één keer per jaar neemt Drakepit mondeling contact op met de vraagouders om de opvang van de gastouder te evalueren.

6. Professionaliteit van de gastouder

Drakepit kiest er voor om met goede beroepskrachten te werken die de competenties in huis hebben van een gespecialiseerd pedagogische medewerker.

Dat betekent dat een gastouder:

- sensitieve responsiviteit bezit en open en ontvankelijk is voor het kind
- respect voor de autonomie van het kind heeft
- in staat is de opvang te structureren en regie heeft over wat er in haar opvang gebeurt.
- een groep kinderen (en ouders) kan begeleiden en positieve onderlinge interacties kan verzorgen
- passend bij de situatie kan communiceren met kinderen en hun ouders
- de kinderen in hun ontwikkeling goed kan ondersteunen

7. Aantal kinderen

Een Drakepit kinderopvang biedt in basis opvang aan kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar, daarnaast behoort buitenschoolse opvang tot de mogelijkheden.

Het aantal kinderen dat een gastouder wettelijk mag opvangen is afhankelijk van hun leeftijd. Eigen kinderen tot 10 jaar tellen ook mee als zij aanwezig zijn tijdens de opvang. Zijn zij op die momenten bij een andere gastmoeder, in een kindercentrum of op school, dan tellen zij niet mee. Vriendjes die tijdens de opvang aanwezig zijn, tellen wel mee.

Het maximum kinderen dat tegelijk aanwezig mag zijn, is:

- zes kinderen in de leeftijd van 0 tot 13 jaar, inclusief eigen kinderen tot 10 jaar;
- vijf kinderen wanneer zij allen jonger zijn dan 4 jaar; inclusief de eigen kinderen tot 4 jaar;
- vier kinderen van 0 en 1 jaar oud, waarvan maximaal twee van 0 jaar; ook weer inclusief eigen kinderen van deze leeftijd.

Als gastouderbureau maken we met iedere gastouder individuele afspraken over het aantal kinderen die opgevangen kunnen worden en de samenstelling van de groep qua leeftijd.

Factoren die hierbij een rol spelen zijn:

- de grootte en mogelijkheden van de ruimte waar de kinderen worden opgevangen;
- de leeftijd van de op te vangen en eigen kinderen;
- eventuele extra zorgbehoefte van de op te vangen en eigen kinderen van de gastouder;
- de deskundigheid en de ervaring van de gastouder.

8. Huisvesting van de gastouder

De opvang vindt in principe plaats in de woning van de gastouder. De tuin maakt tevens onderdeel uit van de opvangomgeving. Er moet zowel binnen als buiten voldoende ruimte zijn voor de opvangkinderen en de eigen kinderen van de gastouder, om te spelen, sjouwen en stoeien. Wanneer er geen tuin aanwezig is, zal de gastouder veilige alternatieven moeten aanbieden, zodat er dagelijks voldoende buiten gespeeld kan worden. Dat kan een nabijgelegen speeltuin of buitengebied zijn.

Drakepit-gastouders willen kinderopvang bieden op een huiselijke plek die voor kinderen begrijpelijk is. Er wordt ruimte gemaakt voor de kinderen, maar het blijft ook juist duidelijk herkenbaar het woonhuis van de gastouder met een huiskamer, een keuken en slaapkamers. De kamer waar de kinderen meestal verblijven is kindvriendelijk en veilig ingericht en nodigt uit tot spelen. Er zijn verschillende plekken om te spelen, een tafel om aan te knutselen en te tekenen en een rustige plek om zich terug te kunnen trekken en bijvoorbeeld om een boekje te lezen.

Als zeer kleine kinderen opgevangen worden is het belangrijk dat er een veilige plek is waar ze rustig beschermd kunnen liggen, rollen, zitten of spelen. Ook de keuken is onderdeel van de opvangomgeving. Uiteraard gelden hier bijzondere veiligheidsmaatregelen. Met name de wat oudere kinderen kunnen hier onder toezicht assisteren bij het klaarmaken van de maaltijden en het bakken van brood en koekjes. Er is een aparte slaapruiimte, waar kinderen veilig en rustig kunnen slapen. Wettelijk is dit alleen voor kinderen verplicht die jonger zijn dan 1,5 jaar. Drakepit gastouders hebben standaard een aparte slaapruiimte, in iedere geval als er kinderen opgevangen worden die nog niet naar school gaan. Voor de inrichting wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van natuurlijke materialen en zachte, rustige kleuren. De locatie waar de kinderen worden opgevangen is altijd en volledig rookvrij. Dit geldt niet alleen voor de ruimtes waar de kinderen zijn, maar voor het hele huis. Er moeten voldoende werkende rookmelders zijn.

Opvang bij vraagouders thuis

Kinderen kunnen ook in hun eigen huis door een gastouder opgevangen worden. De gastouder komt dan op de opvangdagen naar het huis waar het kind / de kinderen wonen.

Aantallen kinderen en leeftijdsgrenzen zijn hetzelfde als wanneer de opvang in het huis van de gastouder plaats zou vinden. En het ouderlijke huis moet bovendien ook aan de wettelijke veiligheidseisen voor gastouderopvang voldoen.

Gastouders mogen kinderen op meer locaties opvangen. Dat betekent dat ze kinderen van verschillende vraagouders in hun ouderlijke huis mogen opvangen en/of dat ze kinderen deels in hun eigen huis of bij vraagouders mogen opvangen.

9. Achterwacht

Wanneer een gastouder vier of meer kinderen opvangt, inclusief de eigen kinderen, moet een achterwacht beschikbaar zijn. Deze achterwacht is telefonisch bereikbaar tijdens de opvangtijden en kan binnen 15 minuten aanwezig zijn op de opvanglocatie. De achterwacht moet 18 jaar of ouder zijn, maar heeft geen diploma of VOG nodig.

10. invalgastouders

Het is mogelijk om ter vervanging van de gastouder gebruik te maken van een invalgastouder. Deze dient geregistreerd te zijn bij Drakepit en is derhalve in het bezit van een diploma SPW2, een EHBO certificaat voor kinderen en een VOG.

11. Visie op veiligheid

Bij Drakepit zien we het spelen van kinderen als het onderzoeken van het leven en van zichzelf. Obstakels kunnen dienen als leermoment. Kinderen worden dan ook uitgenodigd zo veel mogelijk zelf te proberen, om zo hun eigen kunnen en hun grenzen te ontdekken. Het is echter zo dat de gastouder de verantwoordelijkheid heeft om daar waar het kind de consequentie van een risico (nog) niet goed kan inschatten, het kind te beschermen tegen dit risico.

Daarom dient iedere gastouder bepaalde maatregelen te nemen om een veilige omgeving te creëren waarbinnen genoeg ruimte tot ontdekken overblijft. Bovendien is iedere gastouder verplicht een calamiteitenplan op te stellen.

12. Rol van Drakepit m.b.t. veiligheid

Wij ondersteunen de gastouders bij het treffen van de nodige veiligheidsmaatregelen en het opstellen van een calamiteitenplan. Zij kunnen bij ons terecht voor tips en adviezen. Jaarlijks vindt een risico-inventarisatie en evaluatie plaats voor veiligheid en hoe te handelen bij calamiteiten. Daartoe bezoeken wij elke opvangwoning minimaal één keer per jaar. Na tussentijdse veranderingen op het gebied van verbouw of inrichting van de ruimtes moet de risico-inventarisatie opnieuw worden uitgevoerd. Dit is ook het geval wanneer het aantal op te vangen kinderen of de leeftijdsopbouw van de groep opmerkelijk verandert. De eerste risico-inventarisatie vindt plaats voordat de opvang via Drakepit van start gaat. De risico-inventarisatie wordt in de opvangwoning uitgevoerd door – of in aanwezigheid van – een medewerker van Drakepit. Deze inventarisatie is in te zien door de vraagouders.

Voor de risico-inventarisatie en evaluatie maken we gebruik van de methode “Veiligheidsmanagement” van de Stichting Consument en Veiligheid uitgebreid met eigen vragen.

Specifiek zullen we tijdens de Rie kijken naar het juiste gebruik van rookmelders. We volgen hierbij de richtlijnen van het bouwbesluit Kinderopvang uit 2012.

13. Visie op gezondheid en hygiëne

Ziekte wordt gezien als een sterker makend proces mits een kind voldoende weerstand op kan bouwen om ziekte te overwinnen. Als er meerdere kinderen bij elkaar komen, is de kans op ziek worden door besmetting in het begin wat groter. Kinderen die een beetje ziek zijn of zich niet lekker voelen kunnen in de regel wel naar de gastouder toe komen. Wordt een kind echt ziek, dan is het voor het kind prettiger en beter om rustig thuis te zijn. Ook m.b.t. hygiëne zoeken we bij Drakepit naar een goede balans. Uitersten, zowel een voortdurende onhygiënische situatie als een overdreven klinische omgeving, ontnemen een kind de kans om zijn immuunsysteem te versterken. Elk kind verschilt hierin in qua gevoeligheid. Daarom is het enorm belangrijk elk kind goed waar te nemen.

14. Rol van Drakepit m.b.t. gezondheid en hygiëne

Wij ondersteunen de gastouders bij het treffen van de nodige maatregelen om gezondheid en hygiëne te bevorderen. Zij kunnen bij ons terecht voor tips en adviezen. Jaarlijks vindt een risico-inventarisatie en evaluatie plaats voor gezondheid en hygiëne. Daartoe bezoeken wij elke opvangwoning minimaal één keer per jaar. De eerste risico-inventarisatie vindt plaats voordat de opvang via Drakepit van start gaat. De risico-inventarisatie wordt in de opvangwoning uitgevoerd door – of in aanwezigheid van – een medewerker van Drakepit. Deze inventarisatie is in te zien door de vraagouders. Voor de risico-inventarisatie en evaluatie maken we gebruik van de methode “Gezondheidsmanagement” van het Landelijk Centrum Hygiëne en Veiligheid. Absolute voorwaarde voor de opvangvoorziening is dat deze ten allen tijde rookvrij is.

15. Rol van Drakepit bij het vermoeden kindermishandeling

Bij het vermoeden van kindermishandeling hanteren we het landelijke voorbeeldprotocol voor gastouderbureaus dat door verschillende kinderopvang-brancheverenigingen is opgesteld. Dit protocol ‘kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag’ voor de kinderopvang is onderwerp van de gesprekken tijdens huisbezoek en hiervoor wordt jaarlijks een training aangeboden.

16. Literatuuropgave en verantwoording

Bij het schrijven van het pedagogisch beleidsplan hebben we gebruik gemaakt van de volgende literatuur:

- Ontwikkelingsfasen van het kind – Bernard Lievegoed
- Caleidoscoop van een levende pedagogie – Hanne Looij
- Groeiwijzer van nul tot één jaar – Paulien Bom en Machteld Huber
- Groeiwijzer van één tot vier jaar – Paulien Bom en Machteld Huber
- Kinderspreekuur – Wolfgang Goebel en Michaela Glockler
- Regelmaat en inbakeren – Ria Blom
- De twaalf zintuigen, Poorten van de ziel – Albert Soesman
- De eerste zeven jaar, kinderfysiologie – Edmond Schoorel
- Herzwerk – Jelle van der Meulen
- Over angstige, verdrietige en onrustige kinderen – Henning Kohler
- Moeilijke kinderen bestaan niet – Henning Kohler
- Algemene menskunde als basis voor de pedagogie – Rudolf Steiner
- Genezend opvoeden – Rudolf Steiner
- Kinderen en hun spel – Marieke Anschutz
- Heilpedagogie, ontwikkelingsstoornissen – Geertje Post Uiterweer
- De herontdekking van het ware zelf – Ingeborg Bosch

